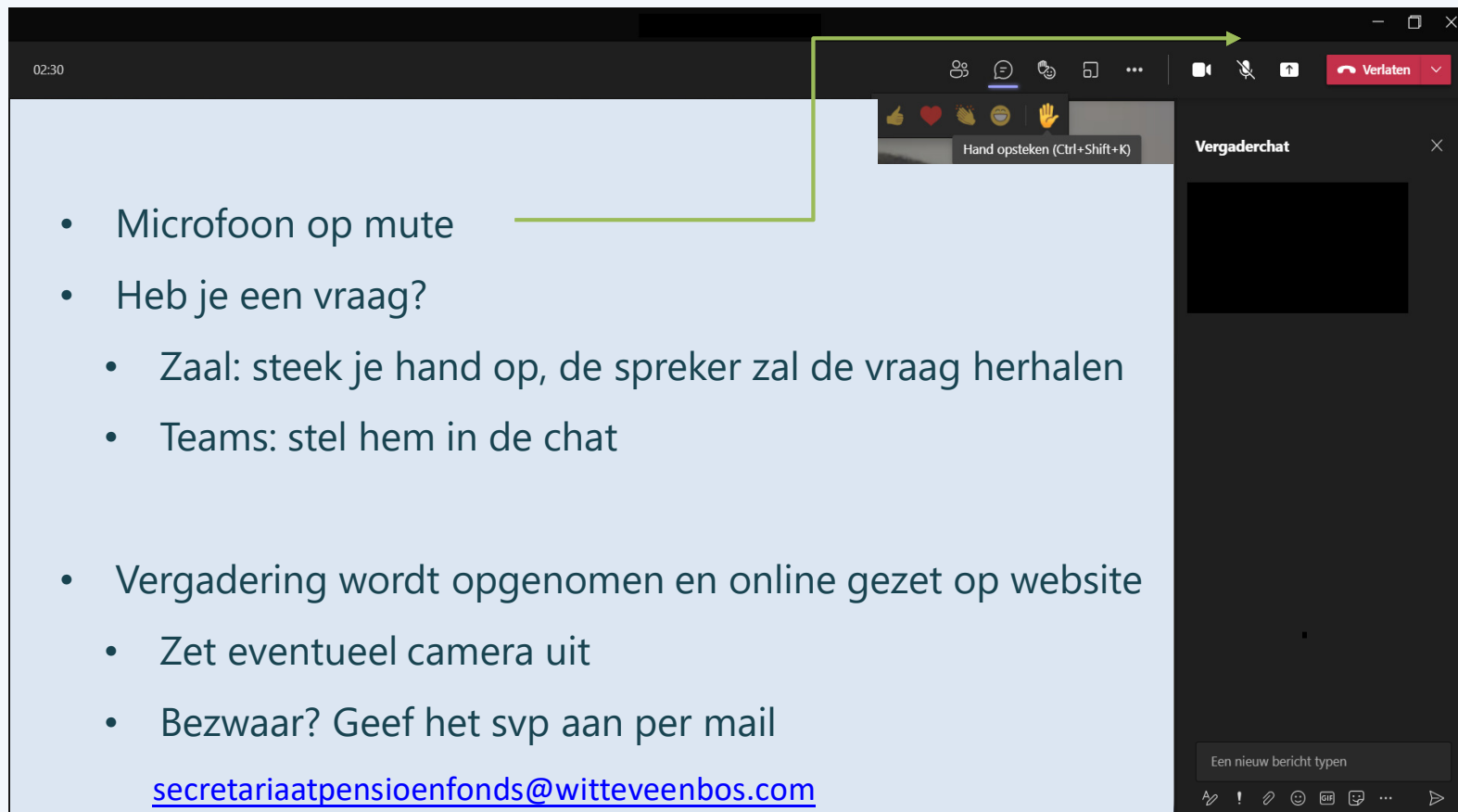

Voor dat we beginnen

- Microfoon op mute
- Heb je een vraag?
  - Zaal: steek je hand op, de spreker zal de vraag herhalen
  - Teams: stel hem in de chat
- Vergadering wordt opgenomen en online gezet op website
  - Zet eventueel camera uit
  - Bezwaar? Geef het svp aan per mail

secretariaatpensioenfonds@witteveenbos.com

Algemene Vergadering van Deelnemers 2023

Pensioenfonds Witteveen+ Bos

27 juni 2023

Agenda

- 12.00 uur   Opening
- 12.05 uur   Terugblik en Jaarverslag 2022   - Jaap de Koning / Ids de Beer
- 12.30 uur   Verantwoordingsorgaan   - Stephan van der Biezen
- 12.40 uur   Ontwikkelingen Pensioenakkoord   - Jaap de Koning
- 13.00 uur   MVB   - Jaap de Koning
- 13.15 uur   Discussie en rondvraag   - allen
- 13.30 uur   Sluiting

Terugblik 2022 en Jaarverslag

- Corona op zijn retour
- Vermogen: van 206,6 naar 163,4 M€
- Actuele dekking: van 106,3 naar 115,2 %
- Opbouw 2023 naar 1,39 % (was 1,41 %)
- Wijziging toeslagbeleid
- Personeel bestuur fonds

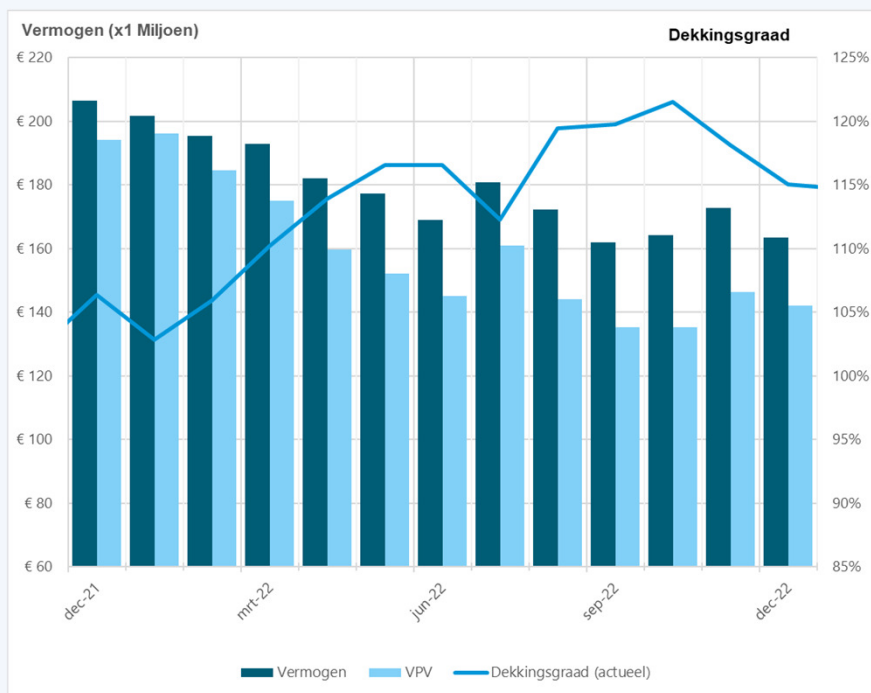

Naam	Geboorte- jaar	Functie	Vertegenwoordiging	Lid sinds	Einde zittings- duur ¹
J.N. de Koning	1965	Voorzitter	Werkgever	2013	2023
I.J.M. de Beer	1974	Secretaris	Werknemers	2013	2025
L.F.C. Steens	1968	Lid	Werknemers	2019	2023
S. Delfgaauw	1968	Lid	Werkgever	2021	2025
N.S. Schoen	1989	Lid	Werkgever	2022	2026
P.de Jong	1956	Aspirant Lid	Pensioengerechtigden	2022	2027

Deelnemers

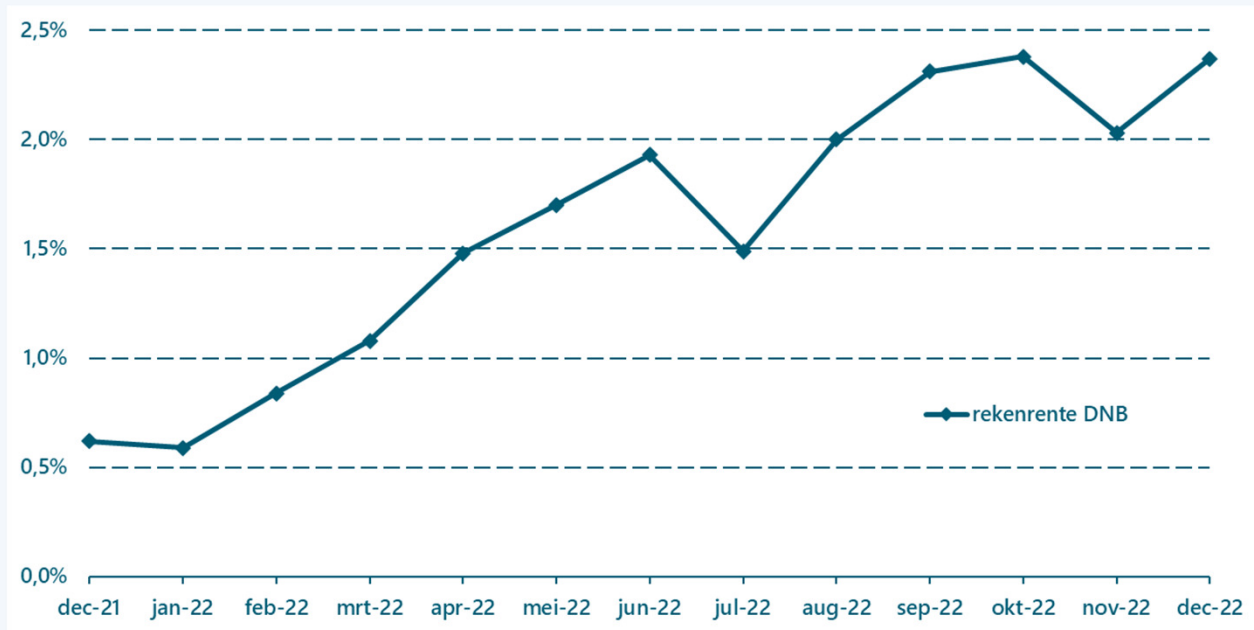
Populatie pensioenfonds	2022	2021	verschil
actieve deelnemers	1.202	1.178	2,0 %
gewezen deelnemers	1.020	1.137	-10,3 %
pensioengerechtigden	200	190	5,3 %
totaal	2.422	2.505	-3,3 %

Vermogen, rendement en dekkingsgraad

- Vermogen: van 206,6 naar 163,4 M€
- Verplichtingen: van 194,2 naar 142,0 M€
- Dekkingsgraad van 106,3 naar 115,2 %
- Rendement 2022: -/- 24,5 %

Rekenrente

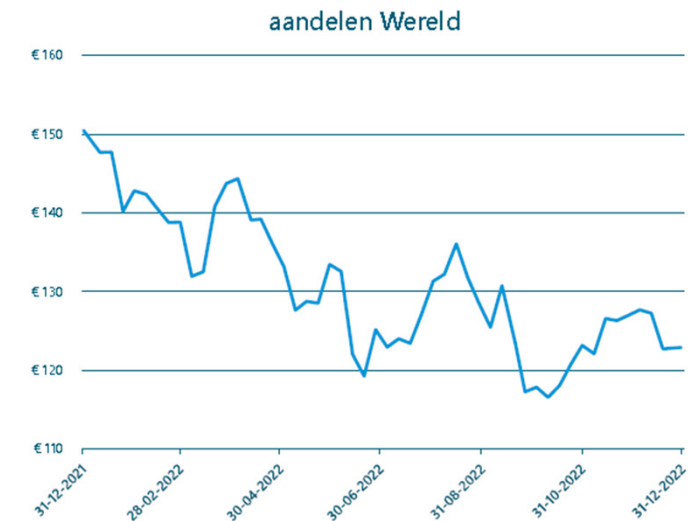
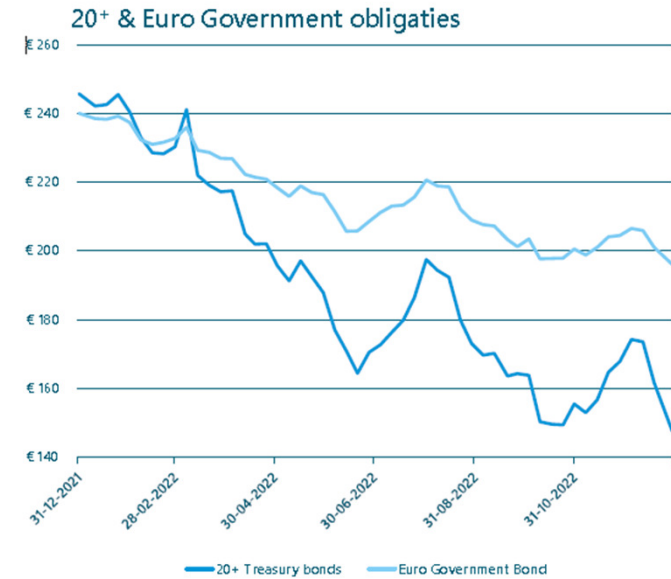
- rekenrente: van 0,62 % naar 2,37 %

Vermogen

- Beleggingen van 203,3 M€ naar 160,0 M€

	Rendement
Vastrentende waarden	
- 20+	- 39,9 %
- Euro Gov	- 18,3 %
- Hypotheken	- 16,1 %
Aandelen	
- Wereld	- 18,1 %
- Opkomende markten	- 15,1 %
Totaal (samengesteld)	- 24,5 %

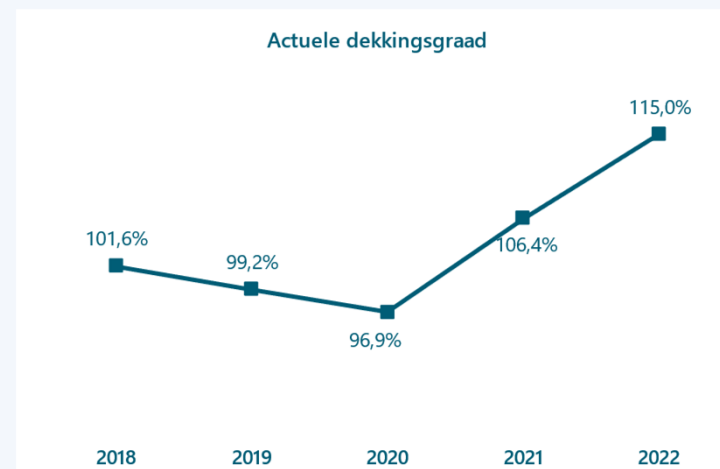

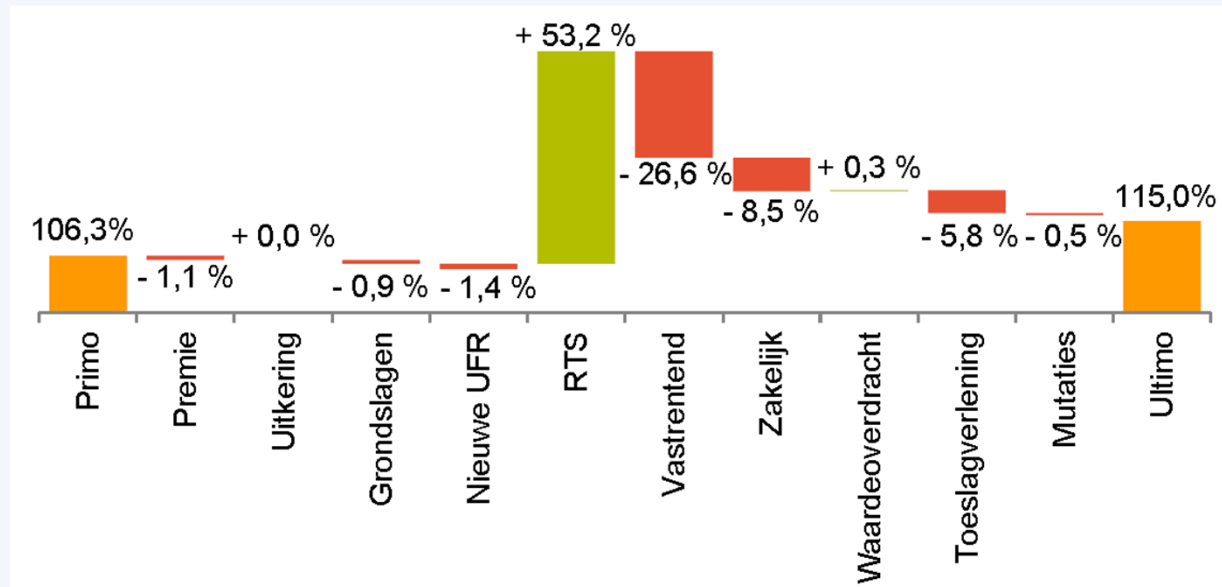
Dekkingsgraad

Eind 2022:

- actuele dekkingsgraad 115,2 %
  - beleidsdekkingsgraad 114,3 %
  - Noot: incl. gevolg van toeslag van 5 %
-
- beleidsdekkingsgraad < 104,4 % → onderdekking
  - beleidsdekkingsgraad < 120,5 % → reservetekort

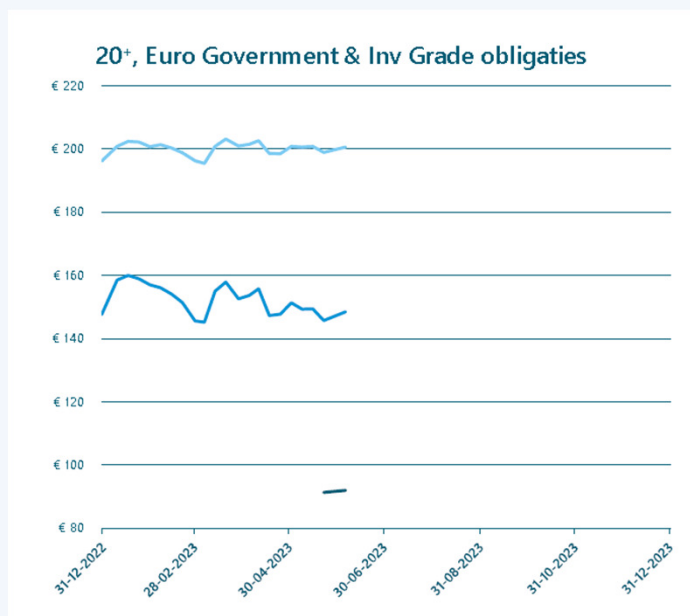
Componenten in ontwikkeling dekkinggraad

- Effect stijging rente groter dan afname vermogen + verhoging pensioenen

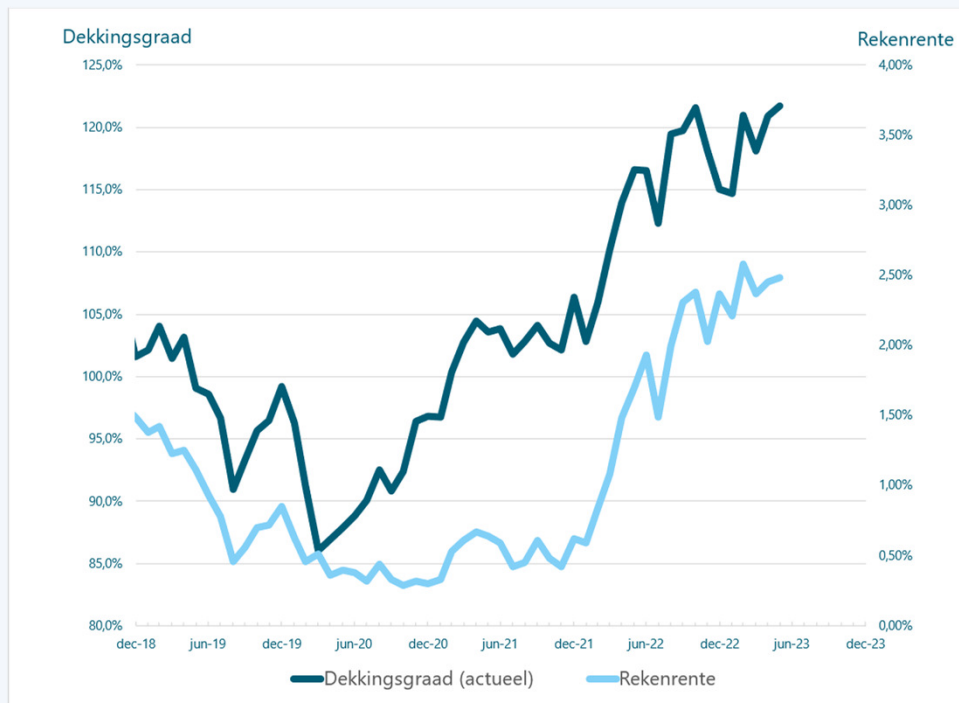
Financiële situatie per 31 mei 2023

- Belegd vermogen fonds: 174,2 M€ (31-12-2022: 163,4 M€) → + 6,6 %
- Verplichtingen: 143,1 M€ (31-12-2022: 142,0 M€) → + 0,8 %

Financiële situatie per 31 mei 2023

- Actuele dekkingsgraad 121,7 % (31-12-2022: 115,2 %)
- Rekenrente 2,48 % (31-12-2022: 2,37 %)

Herziening toeslagbeleid (1)

- Q1 2022: overleg met sociale partners: directie en OR;
- Signalen vanuit deelnemers en ook andere fondsen;
- Toeslagbeleid PF W+B: resultaatdeling;
- Kenmerken: lang wachten, dan alle resultaat 'uitdelen';
- Ontwikkelingen in regelgeving: Nieuw Financieel Toetsingskader;
- Conclusie: resultaatdeling is té prudent geworden;
- Scenario's gemaakt; uitkomst: we gaan het NFTk volgen;
- Ergo; eerder toeslag, maar met beperkingen.

Herziening toeslagbeleid (2)

- Extra overweging: gebruikmaken van tijdelijke ruimte (AMvB);
- Mogelijkheid: eerder toeslag verlenen én hogere toeslag;
- Voorwaarde: intentie uitspreken voor 'invaren' in nieuwe P-stelsel, vóór 31-12;
- Resultaat: 5% toeslag per 1 januari 2023.

Kans op verhogen?

- In december: verruimde mogelijkheden, nu standaard regeling;
- Afhankelijk van situatie begin oktober 2023;
- Toeslag is mogelijk vanaf 110 % dekkingsgraad (DG), maar dient wel te voldoen aan Toekomstbestendig Indexeren (TBI);
- Daarnaast overweging DG bij invaren;
- Ergo: nog onduidelijk, maar de verwachtingen zijn niet hoog.

Verklaring Verantwoordingsorgaan

Door de voorzitter van het VO, Stephan van der Biezen

Nieuw Pensioenstelsel (1)

- Recent goedgekeurd in de Eerste Kamer, dus wet is per 1 juli een feit;
- Nadere wetgeving dient nog ontwikkeld te worden;
- Uiterlijke invoering nieuwe stelsel is uiterlijk 1 januari 2028;
- Witteveen+Bos: was 1 januari 2025, wordt zeer waarschijnlijk 1 januari 2026;

Nieuw pensioenstelsel (2)

- Afschaffing doorsneepremie: jongeren gaan meer pensioen opbouwen dan ouderen
- Afschaffing huidige collectieve uitkeringsregeling (zoals nu bij W+B)
- Keuze uit twee individuele premieregelingen (soorten contracten)
- Bij beide premieregelingen spaart ieder zijn eigen persoonlijk pensioenpotje
- Geen toezeggingen meer over hoogte pensioen
  - > prognose op basis van gespaard pensioenpotje en projectierendement

Nieuw pensioenstelsel (3)

- Geen dekkingsgraden en herstelplannen meer
  - > uitkering varieert met beleggingsrendement en wijziging levensverwachting
  - > pensioen wordt minder zeker omdat risico's niet meer via dekkingsgraad worden gedeeld

Het proces naar het nieuwe stelsel

- Sinds 2021: Stuurgroep Nieuw Pensioenstelsel;
- Sociale partners maken keuzes, PF W+B toets op uitvoerbaarheid;
- In de Stuurgroep: directie, OR, bestuur PF en vertegenwoordiger gepensioneerden;
- Tot voor kort: alleen intenties en voorlopige keuzes gemaakt:
  - Besluit tot invaren (december 2022);
  - Keuze contract en (deels) invulling daarvan;
  - Intentie: de keuze voor een flexibele regeling, met een collectieve uitkeringsfase, zonder risicodelingsreserve.
- Daarnaast: Workshop met alle partijen en Klankbordgroep opgericht.

Afwegingskader voor te maken keuzes

Afwegingskader voor keuze nieuw pensioencontract

- Eenvoud
  - uitlegbaar
  - ook nodig voor solidariteit
- Solidair
  - vooral in uitkeringsfase
  - kan ook in flexibele regeling
- Keuzevrijheid
  - keuze beleggingsrisico, wel een goede default nodig
  - vaste of variabele uitkering

Stand van zaken stuurgroep

Invaren (december 2022)

- intentie tot invaren, want
  - *dit geeft een hoger verwacht pensioen door het vrijvallen van de buffer en door het vervallen van strenge regels voor toeslagverlening;*
  - *het is beter uitlegbaar want er is geen onderscheid tussen oud en nieuw en het is de 'default' in de WTP;*
  - *een deel van de buffer kan worden gebruikt voor compensatie doorsneepremie;*
- ...ondanks dat
  - *een hoger pensioen ten koste gaat van zekerheid;*
  - *er mogelijk juridische bezwaar procedures komen;*
  - *en de verdeling van vermogen bij invaren complex is.*

Twee contracten

Solidaire regeling

- collectief beleggen
- daarna (positief of negatief) rendement conform regels toedelen aan verschillende leeftijdscohorten deelnemers
- solidariteitsreserve voor dempen uitkeringen is verplicht
- solidariteitsreserve wordt gevuld uit rendement en/of premie
- altijd variabele uitkering

Flexibele regeling

- in spaarfase individueel beleggen
- in uitkeringsfase collectief beleggen als uitkeringscollectief (iedereen zelfde % aanpassing)
- risicodelingsreserve voor dempen uitkeringen is optioneel
- risicodelingsreserve wordt gevuld met premie of met kapitaal bij instappen
- keuze voor vaste of variabele uitkering (shoprecht)

Argumentatie

Voorkeur voor nieuw pensioencontract

- *flexibele regeling met uitkeringscollectief, want*
  - eenvoud
    - *het sparen in een eigen potje en een uitkeringscollectief is goed uitlegbaar, het is minder complex dan de solidaire regeling met ingewikkeld regels voor toedeling rendement en solidariteitsreserve;*
  - solidair
    - *het achterlaten van de solidariteitsreserve is voor W+B ongewenste solidariteit, een uitkeringscollectief is mogelijk in de flexibele regeling;*
  - keuzevrijheid
    - *en enige mate van keuze beleggingsrisico past bij de W+B'er.*

Pensioenakkoord: stand van zaken stuurgroep

Wat gaan we doen in 2023?

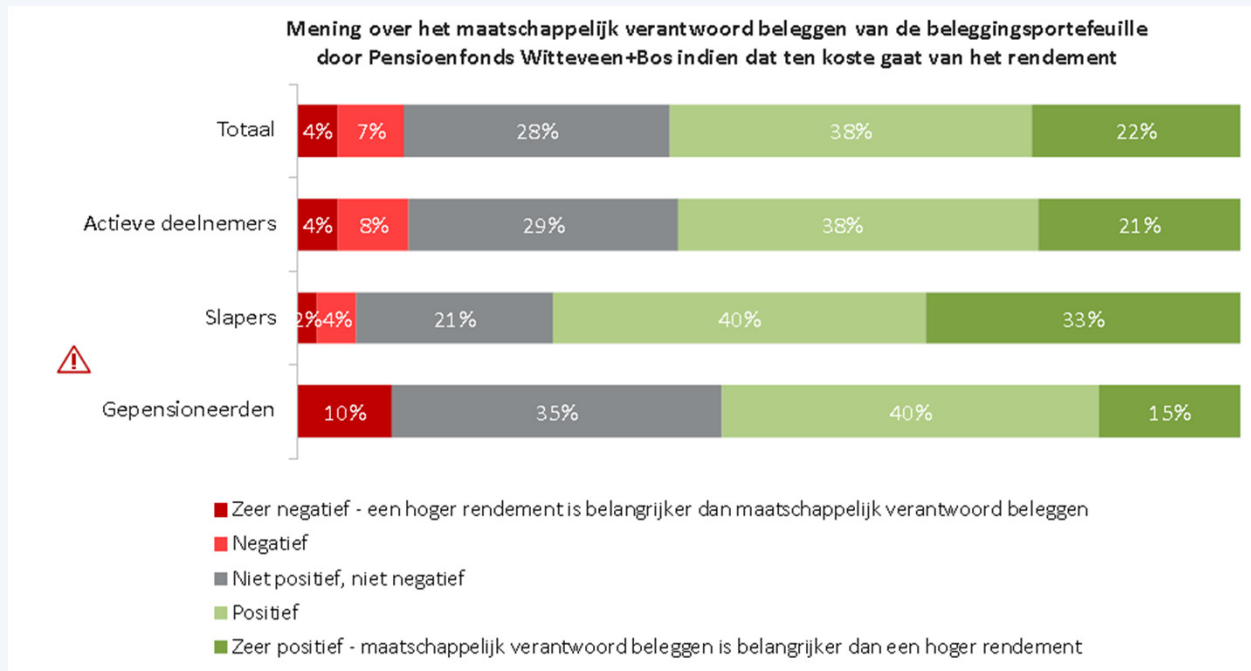
- hoe gaan we om met het afschaffen van de doorsneepremie?
- hoe gaan we het vermogen verdelen bij invaren?
- nabestaandenpensioen
- risicohouding / beleggen (bestuur)
- wel of niet transitie-FTK? (bestuur)
- communicatie!

Maatschappelijk verantwoord beleggen

- Deelnemersonderzoek als belangrijkste basis;
- Vertaling in beleggingsbeleid.

Deelnemersonderzoek

Maatschappelijk verantwoord beleggen

60 % vindt maatschappelijk verantwoord beleggen belangrijk

Deelnemersonderzoek

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het uitsluiten van bedrijven met een negatieve impact

lijkt de voorkeur te hebben boven beleggen met een positieve impact

Deelnemersonderzoek

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Belangrijke sectoren om uit te sluiten zijn:

- wapens,
- ontbossing,
- tabak,
- seks
- fossiel brandstoffen

Deelnemersonderzoek

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Top tien SDG's voor het pensioenfonds

Belangrijkste SDGs om rekening mee te houden:

Nieuw beleggingsbeleid MVB

1. Beleid ontwikkeld t.a.v. MVB (zie ook website)
2. Gezocht naar fondsen die daaraan voldoen;
3. Van belang: we zijn een passieve belegger, dus we beleggen in indexfondsen;
4. 4 aanbieders hebben een voorstel gedaan;
5. Uitkomst: Vanguard;
6. Deels nieuwe fondsen

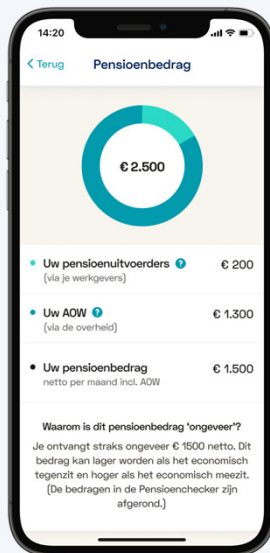
Fondsen PF W+B

- Verdeling vastrentend / aandelen = 68,5 / 31,5 %
- Vastrentend (doelstelling)
  - Staatsobligaties 67,5 % Vanguard
  - Hypotheken 22,5 % Syntrus Achmea
  - Bedrijfsobligaties 10 % Vanguard
- Aandelen (doelstelling)
  - Aandelen Wereld ESG 89 % Vanguard
  - Aandelen EM ESG 11 % Vanguard

mijn
pensioen
overzicht
.nl

Mijnpensioenoverzicht.nl

- Opgebouwd pensioen
- Verwacht pensioen
- Tips en tools
- Informatie over life-events en pensioenzaken

Pensioenchecker (app op Android en IOS)

- Verwacht pensioen
- Effect extra sparen
- Effect eerder met pensioen
- Doorlinken naar mijnpensioenoverzicht.nl

VRAGEN

www.pensioenfonds.witteveenbos.nl